El cinema en la televisió

Marguerite Duras i Serge Daney

Margarite Duras: Imagini's que veu una pel·lícula per primera vegada a la televisió.

Serge Daney: És una qüestió una miqueta general, perquè he vist i he tornat a veure un munt de pel·lícules per la televisió o que feia molt temps que no havia vist al cinema. La televisió no és un mitjà que exposi un cinema inèdit, sinó el contrari. I mira que la veig constantment a les nits però, d'altra banda, també entenc la consternació perversa de la cinefília que s'està produint. Al meu entendre és formidable perquè causa un efecte més directe i efectiu que les pròpies sales abans que quedin desertes. Què li diria vostè a algú que vol aprendre cinema sobre allò grandiós i que s'exhibeix en sales de cinema?

M.D.: Pensin en Bresson, per exemple, quan va descobrir la televisió. No m'ho podia imaginar. Per a mi la televisió és tot allò que forma part del cinema comprimit en un petit espai, però en una qualitat perfecta. Penseu en Canal Plus, i que a partir de les sis de la tarda fins a les cinc del matí hi ha pel·lícules consecutives, una darrere d'una altra, i de tots els gèneres, a més de capítols de sèries i altres. I aquí la imatge segueix contenint aquest suspens, aquesta qualitat purament cinematogràfica.

S.D.: La televisió tal com l'entenem és un acte, i la figura del crític de cinema com a literari es difumina, ja no és un solitari i el flux de pel·lícules és tan gran, que la televisió a més permet veure tant una part com tot el contingut d'una pel·lícula.

M.D.: Sí, jo miro cinema a la tele i per a mi és un passatemps. M'ocupa aquestes hores de la nit tan llargues en les quals em costa agafar el son. I és perfecte.

S.D.: Què és per a vostè la televisió?

M.D.: És meravellosa. Segueix havent-hi els moments purs cinematogràfics i aquesta concepció de suspens i de no veure què passarà plànol a plànol.

S.D.: Aquesta idea de suspens vol dir que hi ha aquest moment d'agitació a través de la imatge que és extraordinari i preciós com aquell projector dels primers cineclubs en els quals s'exhibia a Charlot i Maurice Chevalier.

M.D.: Sí, però això no tornarà a ocórrer mai.

S.D.: No? És més una tradició americana de transportar tot el cinema a la televisió, però sense aquest comportament més social. Pensa en pel·lícules com Star Trek, que permeten ser televisades i crear aquest espai fanàtic de la pel·lícula, i ser més rendibles encara que es perdi el seu caràcter més social i de reunió en un cinema. I és molt més fàcil jugar amb aquests continguts que poden ser vists múltiples vegades i per part de tots els membres d'una família, des dels més joves als adults.

M.D.: Mira, jo estic abonada a Canal Plus, i crec que la funció de la televisió no és mantenir-me calmada o tranquil·la, sinó que és una altra. És purament l'ocupació del temps a l'espai. Té una certa vacuïtat i en menys d'una hora tens a la persona que l'està mirant adormida. Però no saps si l'està mirant o no.

S.D.: Parlem del doblatge de les pel·lícules.

M.D.: Bé, si està ben sincronitzat i es correspon perfectament a la imatge produeix un gran plaer, fins i tot més que si haguéssim d'estar pendents dels subtítols tota l'estona.

S.D.: I encara que l'anglès és una de les llengües més populars sempre hi ha una versió de les pel·lícules en francès. Per exemple, veiem als gàngsters parlant en francès i ens sembla correcte perquè al final distingim el doblatge del que no ho és. I dins d'aquest doblatge no destriem si es tracta d'un francès d'una zona o una altra, o millor o pitjor parlat.

M.D.: Però és que nosaltres dos no parlem igual. Sempre hi haurà diferències entre gent que visqui en el mateix lloc, igual que si ens posem a parlar de les diferents zones del món que parlen francès.

S.D.: He trigat uns vint anys a dir això, però veig que el doblatge en la televisió és una de les millors troballes mai realitzades. Com pot ser això?

M.D.: Segueix sent un misteri, ja que el futur de la televisió és un gran enigma.

S.D.: Què esperes de la televisió?

M.D.: Bé, jo en el que em seguiré fixant és en la perfecció del llenguatge sigui com sigui, en això tan bell que suggereix sempre.

S.D.: Per exemple, parlant dels teus espectadors en les pel·lícules, el nombre ha anat canviant però encara així tens un públic molt fidel al teu cinema. Per què creus que passa això?

M.D.: Bé, el nombre no és important. Hauria de ser un qualificatiu més que quantitatiu. Perquè si el cinema es regís moltes vegades pels nombres, s'haurien deixat de fer moltes pel·lícules que actualment tornem a veure i ens resulten genials.

S.D.: Però si parlem del cinema comercial, aquí és diferent. Es tendeix a la decadència en benefici d'uns registres de públic molt més elevats. Però també és més fàcil aconseguir cert finançament.

M.D.: És veritat, al final tendeix a semblar-se a la televisió, ja que també vol implicar als joves que són més susceptibles de distreure's amb aquestes pel·lícules. D'altra banda, aquestes pel·lícules després seran televisades també, així que s'aconsegueixen efectes dobles.

S.D.: És difícil saber què preferir en realitat, si un cinema amb subtítols en versió original, un que sigui doblegat... En fi, és complicat saber el quin, perquè al cap i a la fi sempre hi ha coses molt bones i unes altres no tant, però que en l'actualitat amb la televisió hem d'acceptar-les i tirar una mica la vista enrere i treure algunes conclusions.

M.D.: Sí... però jo a la televisió, un bon dia, ja no recordo quan va ser, vaig veure una pel·lícula preciosa. Crec que no havia vist una abans amb tal detall sobre l'amor i la paraula tan ben executada. Era un document únic sobre el cinema i el vaig veure a la televisió.

S.D.: Sempre el cinema americà ha tingut alguna cosa que dir en aquest aspecte, i és que per molts recursos que es destinin a una pel·lícula també surten obres molt interessants i de gran valor artístic. Per exemple, cineastes com Coppola, Scorsese i pel·lícules històriques o que tracten temes històrics com *Platoon* (Oliver Stone, 1986) acaben aportant un punt de vista únic. Però també hi ha una indústria gegant darrere d'aquestes pel·lícules sobre la guerra, els soldats, etc. I és que bé es podria fer un *Platoon 2* sense cap problema.

M.D.: Em va semblar molt sàdica *Platoon*, encara que hi ha coses a destacar en aquesta pel·lícula. Però encara així el cinema que més m'interessa i que va molt lligat al cinema americà per arrels culturals i artístiques és el cinema anglès i la seva sonoritat, aquesta llengua al cinema és tan pura i meravellosa.

S.D.: I què penses sobre la pronunciació anglesa? Creus que té una dramatització inherent segons la mateixa pronunciació que ja es veia en els autors clàssics de la literatura anglòfona?

M.D.: Bé, sí, és una manera de fer les coses. Ells tenen aquesta i és així. D'altra banda, si et poses a analitzar el cinema americà veus que Fonda, a més de protagonitzar pel·lícules, era un símbol d'aquell cinema americà en una època molt concreta. La seva persona traspassava les pel·lícules en si mateixes. Aquest és el fenomen americà i realment l'adoro. El mateix amb John Ford, però és diferent amb Hitchcock, doncs va ser ell qui va sobrepassar als actors en aquest moment.

S.D.: Però a Europa va passar alguna cosa semblant amb Rossellini i Ingrid Bergman, encara que tots dos es van disposar a tractar una realitat europea que implicava certes preocupacions socials tant a Itàlia com en altres països.

M.D.: Sí, a més era un cinema més pedagògic i al marge de Hollywood en el qual la dona també es convertia en objecte de moral per a tot el públic.

S.D.: Actualment, amb la televisió ha canviat bastant aquest paradigma. Qualsevol actor jove de qualsevol edat, únicament per destacar una mica en la televisió es torna famós i un objecte fanàtic a l'instant. I hi ha alguna cosa fosca i desconeguda en el que genera aquestes imatges en el públic.

M.D.: Sí, a la televisió i el sistema que s'ha generat al voltant d'aquesta, hi ha alguna cosa molt malvada i fosc que fa que no es puguin construir aquest tipus d'imatges més duradores i interessants que el cinema d'abans sí permetia. Per exemple, al cinema francès passa alguna cosa molt semblant: els actors en realitat són molt reservats, però el comportament en les seves obres ha portat al públic a transportar-los a la pròpia escena personal sense que puguin distingir una cosa d'una altra.

S.D.: Sí, clar, entenc que la mentalitat al cinema és viure-ho sempre al màxim per beneficiar una pel·lícula i fins i tot la trajectòria d'un actor, però alhora implica poder suportar d'alguna forma això, atès que la gent i tothom creu que pot barrejar tot d'una sola vegada o quan la pel·lícula ha acabat. Però encara així el discurs del cinema sempre s'ha treballat sobre la imatge i no sobre el so, que de vegades és més important o destacable que la pròpia imatge.

M.D.: Es pensa que és poc exportable, l'idioma, la llengua. Encara que és universal. Però a mi el que m'interessa del cinema és això precisament, la paraula que pot ser tant sentida com silenciosa.

S.D.: Però la televisió simplifica les coses. Pots veure un resum o un petit fragment d'alguna pel·lícula i després canviar de canal o apagar-la.

M.D.: En part succeeix el mateix que amb la lectura. Abans de llegir un llibre sempre volem veure aquest petit extracte, resum, sobre el que després ens trobarem dins i després d'això decidim si ens embarcar-nos o no. No crec que amb la televisió això canviï i no ha de ser perjudicial per a les pel·lícules.

S.D.: Però a la televisió la pel·lícula perd realment les seves paraules o el seu terme més cinematogràfic. Aquest espai petit que és el moble de la televisió no dóna per a l'abstracció característica del cinema en pantalla gran encara que el seu codi està present.

M.D.: Per a mi, el cinema és saber escoltar bé. Poder fer-ho, i encara que aquesta profunditat en el codi segueix existint i la dimensió abstracta canviï o es difumini, depèn de la tolerància del públic i del que aquest sap per endavant i com es trobi en aquest moment.

S.D.: Llavors, estem parlant de deixar-ho tot en mans del públic, no?

M.D.: Una mica sí. És el joc que proposa la televisió. La tolerància del públic respecte a les pel·lícules. Per això crec que hauria d'ensenyar-se a veure i a escoltar a l'escola abans que llegir. Aquesta és la clau, en realitat. La tolerància del públic que ja determina molts aspectes de la producció.

Aquesta conversa va tenir lloc al programa radiofònic núm.79 de Microfilm, de Serge Daney, emès per France Culture el 26 d'abril de 1987.